



BABEL | BIBLIOTHEEK
VUGHT

inhoudelijke visie 2021-2022

Inleiding

Sinds de opening van de bibliotheek in de Petruskerk in april 2018 is de bibliotheek in Vught volop in ontwikkeling. De samenwerking met de partners in de Petruskerk en de programmering krijgt steeds verder vorm. Bij de landelijke verkiezing van Beste Bibliotheek 2019 behaalde Vught een mooie tweede plaats (bij de vakjury was Vught zelfs de winnaar). De vele activiteiten, het goed geïnformeerde personeel en de verzorgde collectie werden door de jury geprezen. Verder werd de lokale verankering benadrukt: *Vught is een bibliotheek die buitengewoon stevig verankerd is in de lokale gemeenschap (citaat juryrapport)*. De bibliotheek ontwikkelt zich steeds meer tot een maatschappelijke bibliotheek die zoveel mogelijk verbinding en afstemming zoekt met de lokale gemeenschap.

De afgelopen periode is gewerkt aan een aantal speerpunten, die aansluiten bij de beleidsdoelen van de gemeente Vught:

- Er is een start gemaakt met het Taalhuis Vught met diverse partners, om de taalvaardigheid van zoveel mogelijk inwoners van de gemeente te vergroten en laaggeletterdheid te bestrijden.
- Burgerparticipatie is een belangrijk aandachtspunt: we proberen zoveel mogelijk de wensen en ideeën van alle inwoners te betrekken bij onze bibliotheek.
- Het vergroten van het netwerk van partners.

Deze speerpunten blijven van belang. Daarnaast richten we met deze visie onze blik vooruit en leggen de accenten vast waar we de komende jaren, in samenspraak met de gemeente, de inwoners en onze partners, aandacht aan willen besteden. Deze accenten sluiten vanzelfsprekend aan bij de Cultuurnota Vught 2020-2023 'Samen dichtbij cultuur'.

Accenten 2021-2022

A. De fysieke bibliotheek

De bibliotheek heeft een brede collectie voor jeugd en volwassenen. De vier collecties van gemeente Boxtel, Den Bosch, Sint-Michielsgestel en Vught beschouwen we als één collectie waar onze klanten en bezoekers gebruik van kunnen maken. De openingstijden van de Petrus zijn ruim. In de ochtend is er momenteel sprake van zelf-service, en in de middag is er full-service bezetting. Het streven is om vanaf 2021 100% full-service dienstverlening aan te bieden. Voor de continuïteit van de dienstverlening is het belangrijk dat er altijd een medewerker aanwezig is die kennis heeft van de collectie en de programmering. Zo is er na het wekelijkse voorlezen in de ochtend vaak behoefte van ouders om inhoudelijk vragen te stellen over de collectie. Op die momenten is een medewerker noodzakelijk die deze vragen kan beantwoorden.

Een ander accent is meer aandacht voor de digitale bibliotheek. Uit het klantonderzoek 2019 is naar voren gekomen dat veel klanten het lenen en gebruiken van e-books ingewikkeld vinden (dit komt overeen met landelijke bevindingen op dit terrein). Er wordt geadviseerd om meer hulp hierbij te bieden, bijvoorbeeld in de vorm van een digi-café. We willen hier graag meer aandacht aan schenken, juist omdat de collectie van de digitale bibliotheek de afgelopen jaren sterk is gegroeid en veel interessante (en actuele) materialen bevat voor onze inwoners.

B. De programmering

Bij het samenstellen van de programmering houden we rekening met de vijf wettelijke kernfuncties zoals die in de bibliotheekwet zijn vastgesteld, te weten:

1. Ter beschikking stellen van kennis en informatie;
2. Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
3. Bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
4. Organiseren van ontmoeting en debat;
5. Laten kennis maken met kunst en cultuur.

We vervullen deze kernfuncties zoveel mogelijk in samenwerking met de partners in de Petrus. We zoeken verbinding en versterken elkaar. Met elkaar zorgen voor een breed, kwalitatief en uitnodigend cultureel aanbod voor iedereen. Samenwerking is hét speerpunt in de Cultuurnota

Vught en als partner van de Petrus én als onderdeel van de regionale organisatie Babel is dit voor ons ook een vanzelfsprekendheid.

Eén van de bevindingen uit het klantonderzoek 2019 is dat de programmering/activiteiten van de bibliotheek bij het grootste deel van de respondenten onbekend is, terwijl veel mensen aangeven hier wel interesse voor te hebben. Dit is een bevinding waar we zeker mee aan de slag gaan.

Met onze programmering willen we bijdragen aan persoonlijke ontwikkeling en burgerschap. Voor persoonlijke ontwikkeling wordt de basis op jonge leeftijd gelegd. De kinderopvang en het onderwijs investeren in het meegeven van kennis en vaardigheden aan de jeugd. Dit begint bij spelvormen, taal en rekenen, en breidt zich uit naar het leren in de zaakvakken. Deze investering legt de basis voor het latere deelnemen aan de samenleving, en is daarom bij de jeugd het grootst. Ook op latere leeftijd blijft het hebben van goede basisvaardigheden een vereiste. Het is dan met name een aandachtspunt om doelgroepen die deze basisvaardigheden niet beheersen een vangnet te bieden, waardoor zij zich voldoende kunnen bekwamen om in hun omgeving te kunnen functioneren.

Bij burgerschap vindt een tegenovergestelde beweging plaats. Nadat bij kinderen de eerste basis is gelegd, speelt het inzetten van kennis en vaardigheden in de samenleving een toenemende rol. Dit ontwikkelingsgebied krijgt steeds meer aandacht omdat door de individualisering en de multiculturele samenleving de betrokkenheid van burgers bij elkaar en hun omgeving afneemt. Een eerste kennismaking met burgerschap vindt plaats bij kinderen, bij jongeren neemt het ontwikkelen van omgevingsbewustzijn en burgerschap toe, en van volwassenen verwacht de participatiemaatschappij dat zij zich als volwaardig burger kunnen inzetten. Daarom groeit de aandacht voor burgerschap binnen cultuurparticipatie met de leeftijd van de doelgroepen mee. Specifieke aandacht zullen we deze periode geven aan jongeren, in aansluiting op de Cultuurnota waarin wordt gesteld dat het voor hun persoonlijke ontwikkeling goed is als jongeren opgroeien met kennis van en in contact komen met cultuur. Veel bibliotheken zijn bezig met de ontwikkeling van programmering voor de young adult doelgroep. Ook in Vught willen we hier verder mee aan de slag.

C. Educatie jeugd

De verder ontwikkeling van de Bibliotheek op School zal in deze periode aandacht krijgen en worden uitgebreid met dienstverlening aan de Dr. Landmanschool in Helvoirt, de Misha de Vries school in Vught en 2 scholen voor speciaal onderwijs, Kentalis Talent en Zuiderbos. Landelijk wordt het Bossche model van de Bibliotheek op School regelmatig als voorbeeld gebruikt om een goed functionerend netwerk van schoolbibliotheken op te zetten. In Vught volstaan we met een zgn. "light" versie. De leesconsulent van de bibliotheek komt periodiek op school en ondersteunt het onderwijsteam bij het stimuleren van het leesplezier van kinderen. Dat gebeurt in nauwe samenwerking met de leescoördinator van de school.

Daarnaast is er op elke school een uitgebreide collectie aanwezig en kan gebruik worden gemaakt van de regionale achtergrondcollectie. In de Vughtse variant wordt elk jaar 5% van de collectie vervangen. De landelijke norm is 10%. De kwaliteit en actualiteit van de schoolcollecties staat daarmee onder druk maar is acceptabel zeker omdat er in 2020 een extra impuls wordt uitgevoerd op alle basisscholen en een startcollectie wordt geplaatst op de scholen voor speciaal onderwijs.

Als aanbieder van cultuureducatie projecten zal Babel 's-Hertogenbosch in deze periode de mogelijkheden tot samenwerking met de het Vughtse Plaza Cultura en Cultuureducatie met Kwaliteit onderzoeken

D. Sociaal domein/Taalhuis

We willen deze periode graag een aantal succesvolle landelijke concepten in Vught uitrollen, die nauw aansluiten bij het uitgangspunt van inclusiviteit zoals geschetst in de Cultuurnota.

Voor de ouders van de jongste doelgroep willen we de Boekstartcoach op het consultatiebureau introduceren. De BoekStartcoach komt wekelijks op het consultatiebureau en ondersteunt de jeugdarts en verpleegkundige door met ouders in gesprek te gaan en gerichte

voorleesondersteuning te bieden. Zo bouwt de BoekStartcoach een nauwe band op met ouders en is de coach een vertrouwd gezicht in de bibliotheek, waardoor deze ouders makkelijker naar de bibliotheek gaan om een BoekStartkoffertje te halen, boeken te lenen en om mee te doen aan activiteiten voor ouder en kind.

Voor de wat oudere kinderen en hun ouders willen we de VoorleesExpress in Vught opzetten. De VoorleesExpress zorgt ervoor dat kinderen met een taalachterstand extra aandacht krijgen. Een half jaar lang komt er een vrijwilliger bij een gezin thuis om voor te lezen en taalspelletjes te doen. Samen met de ouders wordt geprobeerd om taal en leesplezier een vaste plek in het gezin te geven. De bevindingen van dit landelijke project zijn heel positief. Ouders die hun kinderen actief stimuleren bij hun taalontwikkeling, door veel voor te lezen en ze aan te moedigen zelf te lezen, zorgen ervoor dat hun kinderen gemotiveerder zijn om te lezen, meer lezen en leesvaardiger zijn. Hierdoor presteren deze kinderen beter op school. Deze positieve invloed blijft gedurende de verdere levensloop aanwezig.

In 2021 onderzoeken we de financiële- en organisatorische haalbaarheid van de projecten VoorleesExpress en Boekstartcoach. Uitrol kan dan mogelijk in 2022 starten.

Voor volwassenen zal in DePetrus een Informatiepunt Digitale Overheid worden geopend. Het Informatiepunt is er om mensen op weg te helpen met vragen over bijvoorbeeld Belastingen, DigiD, Justitieel Incasso Bureau, UWV en nog veel meer. Deze informatiepunten worden landelijk uitgerold op initiatief van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en de Koninklijke Bibliotheek, om iedereen de kans te geven om mee te kunnen doen in digitale samenleving. Dit sluit nauw aan bij de Cultuurnota Vught waarin wordt gesteld dat culturele organisaties moeten bijdragen aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.

Voor het uitrollen van dit laatste concept zijn reeds projectsubsidies beschikbaar gesteld .

E. Helvoirt

De gemeente Haaren wordt per 1 januari 2021 opgeheven en de vier dorpen gaan ieder onderdeel uitmaken van een andere buurgemeente. Voor Vught betekent dit dat Helvoirt bij de gemeente zal komen. Gemeente Haaren heeft al enkele jaren geen bibliotheekvoorziening meer, in Helvoirt is momenteel alleen een schoolbibliotheek. De schoolbibliotheek in Helvoirt wordt op basis van het Vughts model gecontinueerd. Daarnaast gaan we vanaf 2021 samen met de gemeente en inwoners kijken wat wenselijk is op het gebied van bibliotheekwerk in Helvoirt.

F. Regionale organisatie

Bibliotheek Vught is onderdeel van Babel, een regionale organisatie. Naast het bibliotheekwerk in Vught voert Babel ook het bibliotheekwerk uit in de gemeenten 's-Hertogenbosch, Boxtel en Sint-Michielsgestel. Omdat we sterk hechten aan lokale verankering is en wordt er per gemeente – Vught, Sint-Michielsgestel, Boxtel en 's-Hertogenbosch- een meerjarenvisie geschreven waardoor zowel de kracht van de gezamenlijke als de unieke aanpak per gemeente tot haar recht komt. Medewerkers kunnen hun kennis delen en ondersteunende systemen (ICT, financiën, personeel) zijn integraal ingericht. We streven naar een zo efficiënt mogelijke werkwijze met de 4 gemeenten gezamenlijk zodat de kennis kan worden gedeeld en onze opdrachten zo eenduidig mogelijk kunnen worden geformuleerd.

Tot slot

De Bibliotheek in Vught staat lokaal, nationaal en internationaal op de kaart. Daar zijn we trots op en die trots dragen we graag uit. Komende jaren willen we werken aan een nog sterkere lokale verankering om nog meer inwoners van dienst te kunnen zijn. In deze visie zijn hiervoor een aantal accenten geschetst voor de periode 2021-2022. Deze accenten zijn tegelijk onderdeel van een dynamisch proces. Het is geen vastgesteld pad waar we geen stap van kunnen afwijken. Gaandeweg zullen deze accenten dus verder worden aangevuld en aangescherpt met nieuwe plannen en verse ideeën, altijd in samenspraak met onze gemeente, inwoners en partners.

Vught in cijfers**Bijlage**

KENGETALLEN	31-12-2019	31-12-2018
Inwonersaantal totaal	25.789	26.407

Aantal leden/leners		
0 t/m 12 jaar	4.009	3.992
13 t/m 17 jaar*	553	983
18 t/m 64 jaar	1.131	1.139
65 jaar en ouder	751	713
Vrijwilligers, Docenten Primair Onderwijs, Gastleners	39	33
Instellingen	11	12
Totaal	6.494	6.872
Deelnemers-%	25,18%	26,02%

* In 2019 zijn alle leners met een gratis abonnement, die twee jaar geen gebruik maken van hun abonnement uitgeschreven. Daarnaast is in de zomermaanden ook gecontroleerd op verdubbelingen, d.w.z. welke leners hebben 2 geldige abonnementen (één via school en één individueel). Hiervan is het abonnement dat niet werd gebruikt afgeschreven.

Bezoekers**	222.636	175.757
Collectieomvang	27.069	25.924
Uitleningen incl. verlengingen	137.148	125.096

** Vanaf april 2018 worden de bezoekers van Ontmoetingscentrum DePetrus geteld. Het is niet mogelijk om alleen de bezoekers van de bibliotheek aan te geven.

Openingsuren per week (totaal)	89,0	89,0
Vught: zelfbediening***	57,0	57,0
Vught: met service	32,0	32,0

*** Vanaf april 2018 is de bibliotheek gevestigd in Ontmoetingscentrum DePetrus. Gedurende de openingstijden van DePetrus kan gebruik worden gemaakt van de bibliotheek.

de Bibliotheek op School		
Aantal deelnemende scholen	9	9
Aantal leden/leners 0 t/m 12 jaar	2.769	2.637
Collectieomvang (totalen)	22.018	24.143
Uitleningen (totalen)	26.861	24.491